

SOS Barn 2022

”Vi tar det
barnsliga på allvar

– Därför behövs Barnsliga Rättigheter

Möt en av våra
**FÖRSTA
FADDRAR**

Barn från Ukraina får en fristad i våra program:

Här hittar de hoppet

**SOS
BARNBYAR**

Innehåll

- 2 Ledare
- 4 Tema: Kriget i Ukraina
- 10 Barn i fokus: Krigets barn
- 14 Så här vill ungdomsrådet skapa förändring
- 17 Om Barnsliga Rättigheter
- 18 Mötet: Nkatiye på Afrikas horn
- 20 SOS Barnbyar 50 år i Sverige
- 21 Vi som stödjer: En av våra första faddrar
- 22 Fler sätt att bidra
- 23 Frågor och svar
- 24 Barnsidan: Roligast enligt barnen

UTGIVARE
SOS Barnbyar Sverige

REDAKTÖR
Johanna Perwe

ART DIRECTOR
Christopher Hansby Reis

OMSLAGSFOTO
Katerina Ilievska

TRYCK
Ätta.45 Tryckeri AB

PAPPER
Edixion Offset

Alla namn på barnen som nämns i denna publikation är utbytta, på grund av integritetsskäl.

SOS Barnbyar
Box 17256, 104 62 Stockholm
08 - 545 832 00
info@sos-barnbyar.se
Plusgiro: 900229-6
Swish: 9002296

Barnen ska få behålla sina framtidsdrömmar

Sedan förra numret har ett krig brutit ut i Europa och vår världsbild skakats om, igen. I det här numret kan du läsa om våra insatser för familjer från krigets Ukraina och vad vi gör för att barnen ska få behålla sina framtidsdrömmar. Du möter bland andra Lyudmila och hennes pojkar som fått en fristad undan kriget, i en av våra barnbyar i Rumänien. Dessutom berättar den programansvariga om hur vi stöttar familjerna – inte bara nu, utan även efter kriget.

Du får också träffa en av de som varit med oss längst. Birgitta Ydén blev fadder redan när SOS Barnbyar startade insamlingsverksamheten i Sverige 1972, det är hela 50 år sedan i år. Mycket har hänt på ett halvt sekel; några av höjdpunkterna hittar du på sidorna 20-21.

Vi reder också ut skillnaden mellan fadderskap och medlemskap på sidan 23. Båda är viktiga, men på olika sätt. Om du inte redan är medlem vill jag uppmuntra dig att bli det – så blir vi fler som uttryckligen tar ställning för barnen och framför allt ger det dig möjlighet att påverka vårt arbete framåt.

Oavsett hur länge du varit engagerad – och på vilket sätt – betyder du mycket för alla barn du ger chansen att bli sitt starkaste jag. Ett varmt tack för att du är med oss!

Anna Ernestam
Generalsekreterare
SOS Barnbyar i Sverige

PS. Har du sett att vi börjat prata om Barnsliga Rättigheter? Vi vill kasta ljus på barnens behov och ta det barnsliga på allvar. På sidan 17 kan du läsa hur!

Foto: Kristina Wärgård

SÅ HÄR SÅG 2021 UT I SIFFROR

399
miljoner

399 116 993 kronor samlade vi in.

14
procent

Insamlingen ökade 48.9 miljoner
vilket motsvarar en tillväxt på 14 %.

76,1
procent

Så mycket betalades ut till ändamålet.
Administration och insamling 16,4 %.*

**Tack alla
fantastiska
faddrar!**

Tillsammans gör vi att fler barn kan
bli sitt starkaste jag. Mer om året som
gick kan du läsa i vår årsberättelse
på sos-barnbyar.se/aret-i-korthet.

*Summan av procentsatsen blir bara hundra om verksamhetsresultatet är exakt noll.
Nu blev det ett överskott som möjliggör utveckling av verksamheten kommande år.

84
procent

Merparten barn och
unga i vår verksamhet
har presterat tillfreds-
ställande skolresultat.

”*Ruth Bader
Ginsburg ville
ge människor
kraft genom
utbildning och
en chans att
växa upp i en
stöttande familj.*

Foto: Steve Pattaway, Supreme Court of the United States

*Svärdottern Patrice Michaels med anledning av att delar av dödsboet, efter den
uppskattade ledamoten i USA högsta domstol, under hösten auktionerats ut till
förmån för SOS Barnbyar i enlighet med RBG:s testamente.*

TIPS: Följ oss i sociala medier för de senaste uppdateringarna!

Vi finns där för krigets barn

Vid krig och katastrofer är barnen alltid vårt största fokus. SOS Barnbyar har varit i Ukraina i snart 20 år och kommer att fortsätta bedriva arbetet för att finnas där för barn i utsatthet och deras familjer.

Foto: Katerina Ilievska

Tidigt på morgonen den 24 februari rullade ryska trupper in över den ukrainska gränsen. Det blev startskottet för ett krig i Europa och en av de största flyktingkriserna sedan andra världskriget. Miljontals ukrainare har flytt sina hem – omkring sju miljoner människor inom landet och nästan lika många över gränserna. Att barn drabbas hårdast vid krig gäller även i Ukraina. Barn tvingas fly från sina hem och trygga vardag, skolor bombas eller görs om till skydd för civila. Behovet av stöd är därför stort.

Tack vare att SOS Barnbyar funnits i landet i nästan 20 år och har verksamhet i många kringliggande länder har vi en unik möjlighet att stötta. Vi har evakuerat SOS-familjer från barnbyarna till säkerheten i grannländer och vi delar ut akutstöd och ger psykologiskt stöd till familjer som är som mest utsatta.

Skydd i barnbyn

I grannländer som exempelvis Polen, Tjeckien, Bulgarien och Rumänien har befintliga barnbyar tagit emot trötta och oroliga barn från krigets Ukraina. Rodica Marinoiu är föreståndare för ett av SOS Barnbyars program i Rumänien. Hon åkte personligen för att hämta flera familjer och inkvartera dem i husen i en av barnbyarna.

– Vi kommer ofta hit mitt i natten. Jag visar dem deras rum, köket, vardagsrummet, berättar att all mat är säkrad och att allt de behöver göra är att slappna av och andas, säger Rodica.

Men det handlar inte bara om skydd undan kriget. Barn ska kunna fortsätta gå i skolan och utvecklas, få en normalitet och fungerande

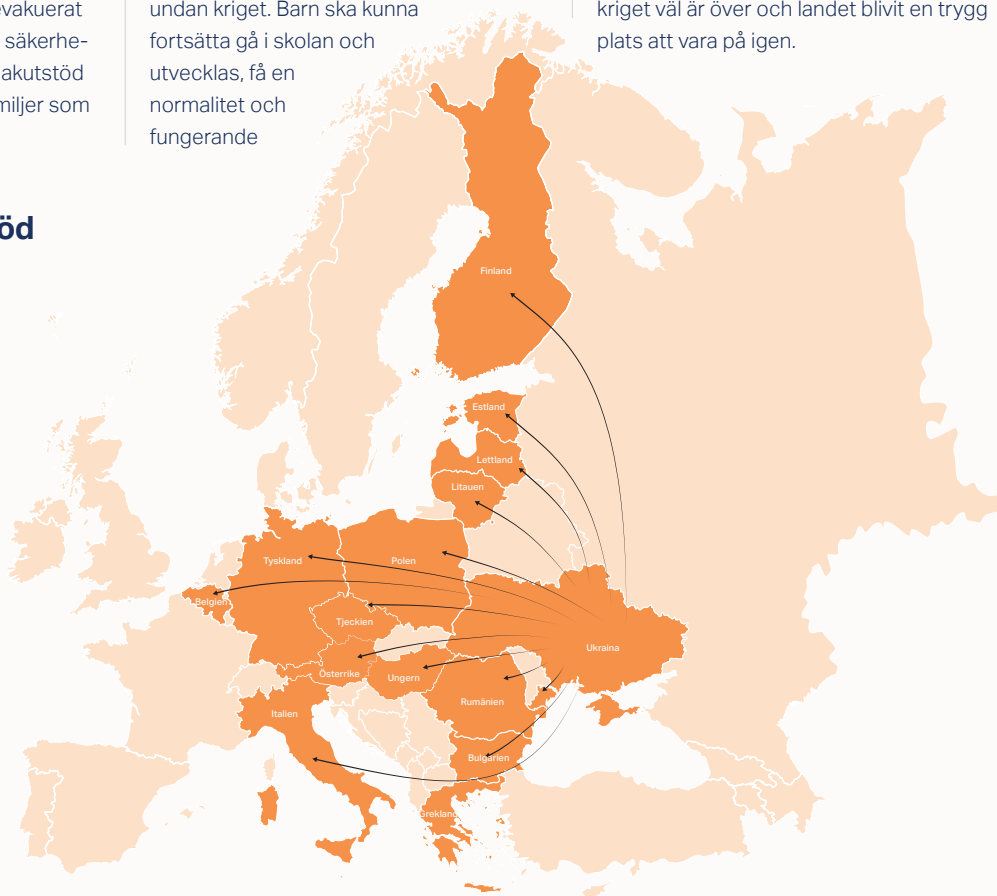
Rodica Marinoiu har sett till att flera familjer får skydd i våra program i Rumänien.

vardag så långt det går. Och så småningom en säker flytt tillbaka till Ukraina, när kriget väl är över och landet blivit en trygg plats att vara på igen.

Här får familjerna stöd

Antal personer

SOS Belgien	14
SOS Bulgarien	90
SOS Estland	47
SOS Finland	235
SOS Grekland	484
SOS Italien	315
SOS Lettland	711
SOS Litauen	204
SOS Polen	758
SOS Rumänien	331
SOS Tjeckien	184
SOS Tyskland	187
SOS Ungern	1 248
SOS Österrike	285
Totalt	5 090

*Källa: Ukraine emergency response, program update August 2022.

Det här gör vi för barnen i Ukraina

**Evakuerar
barn och
familjer**

**Tar hand om barn
som separerats
från sina familjer**

Tre frågor till:

Gabriella Rask,

programansvarig på SOS Barnbyar för stödet till Ukraina.

Vad gör SOS Barnbyar på plats just nu?

– Våra program i Kiev har startats upp igen och erbjuder direkt stöd till barn och familjer i våra program som valt att stanna kvar. Dessutom har vi nått ytterligare nio nya regioner i Ukraina genom partners eller SOS-personal som flyttat.

– I samarbete med lokala partnerorganisationer förmedlar vi mat, förnödenheter, kontantstöd och psykosocialt stöd till familjer som är på flykt. De familjer vi inte kan ge psykosocialt stöd på plats erbjuder vi digitalt stöd. Vi når barn som bor med sina familjer, i fosterfamilj alternativt hos nära släktingar eller andra anhöriga.

– I juni anordnade vi även ett sommarläger för psykologisk rehabilitering av barn som traumatiserats av kriget. Psykologer på plats gav barnen stöd att bearbeta sina upplevelser med hjälp av konst och lek.

Hur stöttas ukrainska familjer utanför landet?

– Barnen från barnbyarna och deras SOS-föräldrar evakuerade vi framför allt till Polen. De får nu allt stöd de behöver för att hitta tillbaka till en vardag med skola, lek, vänner och rutiner. Stort fokus ligger på att ge dem psykosocialt stöd. Tre gånger i veckan organiseras exempelvis grupp-samtal med barnen av en psykolog och socialpedagog för att bearbeta det de har gått igenom.

– Vi har även gett många barn och fosterfamiljer som inte tidigare varit i våra program och nu flytt landet en fristad genom våra barnbyar i närliggande länder. Lyudmila och hennes barn är exempel på det.

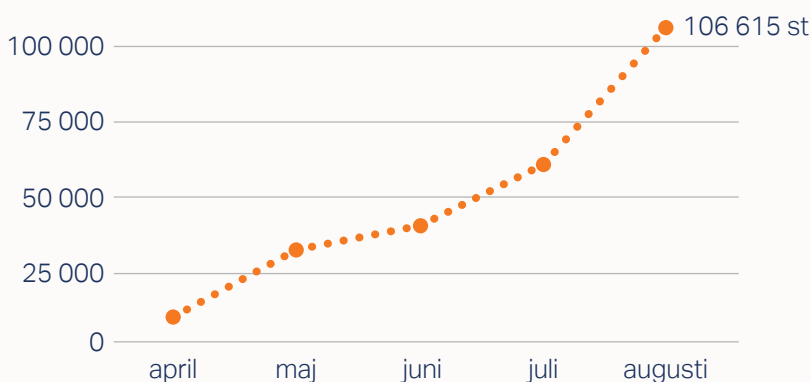
Vilka insatser behöver göras framåt?

– Påverkansarbetet kommer att spela en avgörande roll. När kriget är över vill vi inte

se en situation där institutionerna i Ukraina byggs upp igen. Barn och unga har rätt till en trygg uppväxt med vuxna som bryr sig, syskon, vänner, samhörighet och gemenskap. Vi fortsätter vårt arbete för att barn som förlorat föräldraomsorg placeras i en familjeliknande miljö i stället för en institution. Vi behöver också arbeta övergripande för att förhindra att barn från fosterfamiljer som evakuerats till andra länder skiljs åt.

Antal personer som stöttas direkt eller indirekt genom SOS Barnbyar i Ukraina.*

TIPS: Vill du veta mer om vårt arbete i krigets Ukraina? Följ **@omukraina** på Instagram där du kan ta del av vårt arbete löpande och möta barn, familjer och medarbetare på plats.

**Delar ut nödhjälp
som mat
och rent vatten**

**Ger traumahjälp
och psykologiskt
stöd**

”
Jag kan få en
viss normalitet
i mitt liv och
inte ägna tiden
åt att bara
oroa mig för
min man.

Här får familjen en fristad

En av familjerna som fått stöd genom Rodica Marinoiu och SOS Barnbyar i Rumänien är Lyudmila och hennes barn.

– Sista gången jag såg min man var klockan 05.45 den 24 februari, minns Lyudmila.

Hennes man är i armén och hade permission när kriget började. Han fick ett telefonsamtal strax efter klockan fem på morgonen. Han berättade för sin familj att hans ledighet var över och att han var tvungen att anmäla sig till tjänstgöring.

– Det var då jag visste att kriget hade börjat.

Lyudmilas äldste son, som är 16 år, och 17-åriga brorson som också bor med dem, befann sig i sin sovsal på en gymnasieskola.

– Min man sa åt dem att packa och åka till våra släktingars hem där min yngre son och jag skulle möta dem. Vi stannade där i ungefär tio dagar. Det var skrämmande, berättar hon.

Släktingarna hade en källare som var utrustad med mat, vatten och värme.

– Men man kunde inte fly från ljuden. Jorden skakade som om en jordbävning hade slagit till. Den lokala kyrkan sa då att de skulle ringa i klockorna när de fick veta att sirenerna gick i Odessa, för att varna människor att söka skydd. När vi hörde kyrkklockorna klinga sa jag till mina barn att vi inte kunde vara kvar.

De hjälptes åt att lasta bilen och gav sig sedan av.

–Vi började klockan sju på morgonen och nådde Moldavien klockan 22 på kvällen, berättar sonen.

De stannade i Moldavien över natten och fortsatte sedan till Rumänien.

– Moldovierna var väldigt trevliga och hjälp-

samma, men vi kände oss inte säkra. Jag ville ta mina barn till ett land som är Nato-medlem. För mig innebär det säkerhet. Det här är väl Nato? frågar hon oroligt.

Efter att ha fått ett jakande svar slappnar hon av och lutar sig tillbaka i stolen. Hon säger att hon visste det, men stressen från det hon har gått igenom får henne att kontrollera om och om igen. Med hjälp av lokala volontärer fick familjen bo i två dagar hos en familj i området. Men de hade ett sjukt barn och inte möjlighet att husera dem alla. I stället satte de familjen i kontakt med Rodica Marinoiu på SOS Barnbyar.

– Här sov mina barn och jag gott för första gången sedan kriget började. I källaren hos mina släktingar sov jag kanske två timmar per natt, om jag sov överhuvudtaget. Här sover vi minst 5–6 timmar per natt. Vi har vilat ut, säger Lyudmila.

De äldre barnen berättar att de deltar i undervisningen på distans. Men de tycker det är svårt att lära sig när man inte träffas på riktigt.

–Vi planerade att skriva in oss på marinuniversitetet. Nu vet vi inte längre. Kanske kan vi hitta ett annat alternativ i Europa, även om vårt förstahandsval fortfarande är att fortsätta vår utbildning vid ett ukrainskt universitet, berättar sonen.

Hans kusin tillägger:

– Vi två går på språkkurser i rumänska. Vi deltar i dem två gånger i veckan i två timmar. Jag kan prata några ord vid det här laget, men det har bara varit en veckas lektioner, så det är inte mycket. Vi måste lära oss språket eftersom vi inte vet hur länge vi måste stanna här.

Lyudmila fortsätter att arbeta på distans. Hennes företag är fortfarande verksamt och tillåter distansarbete.

– Det här är ytterligare en anledning till att jag uppskattar det SOS Barnbyr ger oss. Jag kan få en viss normalitet i mitt liv och inte ägna tiden åt att bara oroa mig för min man.

Hon berättar att hon pratar med honom dagligen.

– Han ler alltid och upprepar att allt är normalt. Jag vet att det inte är det, vi vet alla att det inte är det, säger hon med tårar i ögonen.

Lyudmilas yngre son, som är åtta år, får upp stämningen när han frågar om han får släppa in Clifford. Clifford är familjens hund, en fyra månader gammal labradorvalp. Livlig och nyfiken springer Clifford från person till person, slickar händer och viftar på svansen.

– Clifford är lycklig här, konstaterar han. ●

Kan vi samtidigt ha program i Ryssland?

Generalsekreterare Anna Ernestam kommenterar.

SOS Barnbyr är en religiöst och politiskt obunden organisation. Vi arbetar för att inget barn ska växa upp ensamt, oavsett var i världen barnet bor. De humanitära principerna¹ går alltid före politiska överväganden. *Den enda sida vi tar i en konflikt, är barnens.*

Det hindrar oss inte från att bedriva verksamhet i stater där styret inte alltid är i enlighet med vad vi står för eftersom det finns barn i dessa länder som behöver vårt stöd.

Våra kollegor i Ryssland har av förklarliga skäl ett ansträngt läge och har som alla andra ryssar påverkats hårt av sanktioner och det faktum att deras stat invaderat ett grannland. Vår styrka är att vi kan verka opartiskt där vi behövs som bäst. Däremot behöver vi alltid vara uppmärksamma på var gränsen går och hålla hårt på den. Bästa sättet att motarbeta en utveckling som går åt fel håll är att vara medvetna om risken, hålla frågan levande inom organisationen

och att alltid vara transparenta.

SOS Barnbyr fördömer kraftigt Rysslands invasion av Ukraina. Samtidigt är det just nu tusentals barn även i Ryssland som förlorat en älskad pappa, morfar eller bror på grund av kriget. Krig är förödande och de största förlorarna är alltid barnen. Så vi behåller vår plats vid deras sida – oavsett var i världen barnet bor.

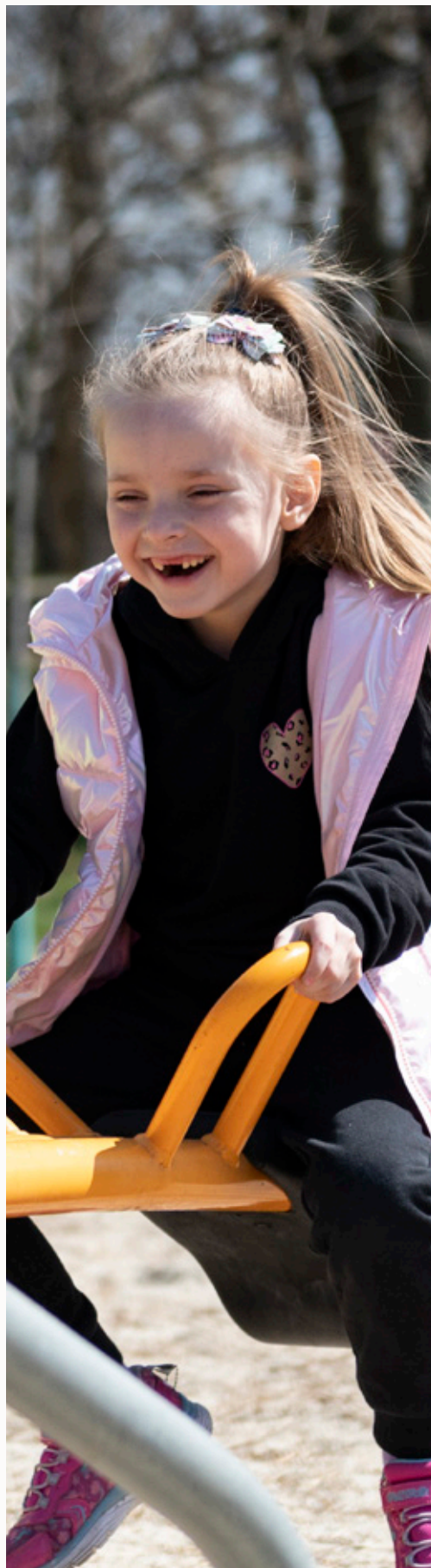
¹Fyra etablerade principer som används internationellt för hur humanitärt arbete ska utföras. Principerna är humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende.

Många barn från Ukraina får just nu andrum undan kriget genom våra program i angränsade länder. De här barnen stöttas genom SOS Barnbyars program i Rumänien, där de får ha en vanlig vardag, träffa psykologer vid behov, leka och ha roligt tillsammans med andra barn.

Foto: Katerina Ilievska

5-åriga Chhay i Kambodja vill bli polis och bygga ett hus till sin mamma och mormor när han blir stor. Den lilla familjen har fått det mycket bättre sedan de gick med i SOS Barnbyars program.

Foto: Pearl Sandhu

Lott- köpare gav 21 miljoner

21 miljoner kronor fick SOS Barnbyar från Postkodlotteriet vid årets utdelning, som bland annat riktas till program i Kambodja, Haiti och Togo. Drygt en miljard kronor delades ut till 59 ideella organisationer och totalt har Postkodlotteriet sedan starten 2005 stöttat civilsamhället med mer än 13 miljarder kronor.

95%

av de som jobbar på SOS Barnbyar trivs/är nöjda med sin tjänst, en ökning med tio procentenheter från föregående år. I vår senaste hållbarhetsrapport på sos-barnbyar.se/aret-i-korthet kan du läsa mer vad vi gör för att organisationen ska må bra och vilka andra initiativ vi tar i arbetet för hållbar utveckling – sociala, ekonomiska och miljömässiga.

Bli medlem!

Vill du vara med och påverka vår utveckling framåt? Bli medlem i SOS Barnbyar i Sverige. För bara 100 kronor per år blir du en viktig kugge i vår organisation och bidrar samtidigt till att stärka vår röst i samhället.

Läs mer på sidan 23 och sos-barnbyar.se/bli-medlem.

Ny global expertgrupp ska stärka ungas sexuella hälsa och rättigheter

För att stärka arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) har SOS Barnbyar initierat en global expertgrupp med ett femtontal medarbetare från hela världen. Arbetet leds av SOS Barnbyar i Sverige tillsammans med kollegor i Peru och regionkontoret i Latinamerika.

– Expertgruppen gör att vi kan växla upp arbetet med att utmana traditionella genusnormer, till exempel genom att stärka pappors roll och delaktighet i familjerna och barnens omsorg. Vi kan även utvidga vårt arbete med att minska mödra- och spädbarnsdödligheten, bli mer inkluderande vad gäller HBTQI+-frågor och säkerställa att alla barn i vår omsorg ska kunna vara sig själva och växa upp till sitt starkaste jag. Den möjliggör förstärkning av arbetet globalt i våra program och i federationen i de här frågorna, säger Åsa Wängsö, programansvarig på SOS Barnbyar i

Sverige som leder expertgruppen. Hon menar vidare att gruppens styrka är deras medlemmar.

– Gruppen rymmer en enorm bredd av kompetens och erfarenhet från olika regioner; vi har med såväl personer som arbetar med dessa frågor på mer strategisk nivå, som kollegor såsom socialarbetare, läkare och psykologer som möter barn, unga och kvinnor, och utmaningar kopplat till SRHR i sitt dagliga arbete. Vi har även kollegor som besitter specifika kunskaper såsom barns och ungas delaktighet, mödrahälsovård, påverkansarbete, och humanitärt arbete som gör att vi kan ta oss an frågan utifrån olika perspektiv.

Dessutom har en global expertgrupp satts ihop för att se över och utveckla olika omsorgsformer inom SOS Barnbyars program.

Vid ett av våra nödhjälpsprogram i Colombia lär sig barn om sina rättigheter. På skylten har de skrivit "Min kropp är min och du måste respektera den".

TIPS: Vill du veta mer vad SOS Barnbyar gör för att stärka flickors rätt till sitt eget liv och kropp? Följ [@flickorsratt](#) på Instagram där vi uppdaterar löpande om arbetet.

Poddtips Placerad

Riksförbundet Attention/Ung dialog

Sex ungdomar berättar ärligt och personligt om sina erfarenheter från samhällsvården; en särskilt utsatt grupp som idag närmare 30 000 barn och ungdomar i Sverige är placerade i.

Boktips

Hur man talar så att barn lyssnar & lyssnar så att barn talar

Adele Faber och Elaine Mazlish

En älskad föräldraguide och internationell bestseller som används av mammor och pappor världen över i mer än 40 år. Reflektioner varvas med övningar, tips och tecknade serier – allt för att så pedagogiskt som möjligt stärka och förbättra kommunikationen mellan föräldrar och barn. Originalutgåvan från 1980 är kompletterad med kommentarer och aktuell kunskap från författarna.

Adam, Filsan, Hibaq och Ayan bor alla i Göteborg och har gått SOS Barnbyars ungdomsprogram där. Vid ett Stockholmsbesök nyligen pratade de om varför det är viktigt att unga får sin röst hörd – och det arbete ungdomsrådet i Göteborg gjort hittills.

Så här vill ungdomsrådet skapa förändring

Vid ett rundabordssamtal nyligen berättade fyra representanter från SOS Barnbyars ungdomsråd i Göteborg varför det är en fråga om frihet att få uttrycka sin åsikt. Dessutom berättar de vad de hunnit göra hittills – och vad de vill framåt.

Varför är det viktigt att få uttrycka sin åsikt?

Adam: – Jag tycker att det är viktigt. Man kan ha olika åsikter och man kan inte förvänta sig att alla tycker som en själv gör.

Ayan: – Det ger mig trygghet att få säga vad jag vill. Det betyder att vi respekterar varandra.

Filsan: – För att olika åsikter kan förändra saker.

Hibaq: – När man kan säga vad man vill känner man sig fri. Det är en frihet.

Har ni upplevt situationer där ni inte fått uttrycka er åsikt?

Hibaq: – Jag brukar få säga min åsikt. Min familj lyssnar på mig när jag pratar. Men när jag var på väg hit satt jag i fängelse i Libyen där man inte fick säga vad man ville. De bestämde vad du skulle göra, sova och äta. Då kände jag mig inte fri. Den som vaktar dig har pistoler, då vågar du inte säga någonting. Men annars är det okej. Jag har inte upplevt att min familj eller

föräldrar inte låter mig säga någonting. Om jag vill någonting har min mamma alltid lyssnat på mig.

Filsan: – Jag har inte upplevt det. Men om man jämför i andra länder, till exempel i Afrika, kan man inte säga vad du vill. Du kan få straff och sättas i fängelse. Man vågar inte säga sin åsikt.

Vad vill ni med ungdomsrådet?

Filsan: – Jag tycker att det är viktigt att vuxna lyssnar och kollar vad vi unga tänker. Ställa frågor som "vad tycker ni, hur vill ni att det ska se ut?"

Hibaq: – Vi vill att ungdomarna ska få säga sina åsikter, delta i samhället – inte bara vuxna och de som bestämmer. Men inte bara ungdomar; små barn är också viktiga att lyssna på.

Ayan: – För att ungdomar ska kunna påverka samhället. De kan prata politik och dela med sig om de har någon idé. Antingen med andra unga, vuxna eller med politiker.

Vad har ni gjort hittills?

Hibaq: – Vi har träffats varannan vecka och besökt Angereds ungdomsområde och pratat om vad vi ska göra i framtiden.

Adam: – Där fanns en klubb de hade som en rättgång så här [Adam visar genom att knacka i bordet]. Det var roligt och bra!

Hibaq: – Vi fick träffa en person som jobbat med ungas inflytande i 20 år som lärde oss jättemycket.

Filsan: – Han berättade vad du som ungdom kan göra. Han var jättebra!

Vad bär ni med er framåt?

Hibaq: – Att inte ge upp även om man haft det jättesvårt. Du kan nå ditt mål om du fortsätter kämpa. Om du vill lära dig något kan du inte säga "nej det var tråkigt jag kan inte läsa". Du kan läsa tio gånger till, och till slut lär du dig. Den saken har jag tagit med mig. Ge inte upp!

Filsan: – Jag håller med. Det är bara att fortsätta. Även om allt inte blir som man tänkt.

”*Jag ville lära mig mer, utvecklas och träffa andra. När man träffar andra får man kunskap och erfarenhet. Jag har lärt mig mycket.*

Hibaq: – Även om du är ung kan du förändra. Det handlar om att våga säga saker. Ifrågasätt om det behövs. Det är inget fel att säga "vad är det här för någonting". Att fråga. Jag bär med mig att alla är lika värda, att lyssna på andra och att rösträtt är viktigt. Tycker man olika kan man rösta. Jag bär med mig att det är viktigt att säga din åsikt, att jag kan förändra någonting. Det har jag lärt mig.

Ungdomarna har också varit på studiebesök i Stockholm där de bland annat besökte Järvaveckan och deltog i en workshop om argumentation och retorik.

Hur var det?

Adam: – Det var jättebra och jätteintressant. Vi lärde oss hur vi för samtal med andra. Workshopen hölls av ett ungdomsförbund och de pratade om många viktiga frågor. Det fick mig intresserad av politik.

Och hur var Stockholmsbesöket i övrigt?

Adam: – Vi var i olika grupper och diskuterade hur vi ska samarbeta med det andra ungdomsrådet. Dessutom träffade vi även medarbetare på SOS Barnbyar.

Ayan: – En ur styrelsen träffade vi på Teams.

Hibaq: – Vi åt etiopisk mat på Järvaveckan.

Adam: – Och vi åt hamburgare!

Hur vill ni att ungdomsrådet ska utvecklas framåt?

Adam: – Att det blir större, har egen budget och kunna bestämma vad som händer med ungdomarna.

Filsan: – Ungdomsrådet ska nå ungdomar

som har funktionshinder, jag tycker det är bra att man blandar. Att blanda upp även med andra ungdomar så att man känner sig som andra.

Hibaq: – Kanske samarbeta med andra ungdomar och bli ännu fler. Nu har vi bara ungdomsråd i Stockholm och Göteborg, kanske kan vi få ungdomar från hela landet.

Vilka frågor skulle ni vilja påverka i samhället i stort, utanför SOS Barnbyar?

Hibaq: – Skolorna ska bli bättre. De är bra, men de ska bli ännu bättre!

Adam: – För mig är klimat- och integrationsfrågan viktig. Det finns utsatta områden som måste integreras. Även inom själva området. Där jag bor har de flesta utländsk bakgrund. Men även där finns segregation; de som kan språket och de som inte kan språket. Vi måste hjälpas åt. Det är bara språket som begränsar dem. Därför säger jag till dem hela tiden att lära sig språket.

Filsan: – Att barn och ungdomar blir alkoholister för att de mår dåligt. Jag skulle vilja att alla fick chansen att studera. De som kommer som vuxna måste först få uppehållstillstånd så en del sitter bara hemma i flera år. Det är inte bra att det tar så lång tid. ▶

Foto: Isabell Sjoberg

Foto: Isabella Sjöberg

Alla som är med i ungdomsrådet har gått SOS Barnbyars ungdomsprogram. Vilka kunskaper från ungdomsprogrammet har ni nytta av i ungdomsrådet?

Hibaq: – Jag har lärt mig om rättigheter och skyldigheter. Min mentor har lärt mig att sätta mål.

Vad fick er att gå med i ungdomsprogrammet?

Adam: – För mig var det att jag vill veta mer om Sveriges arbetsmarknad och vilka rättigheter jag har. Om jag bryter knät, vilket nummer ska jag ringa. Och samtidigt träna på språket.

Hibaq: – Jag ville lära mig mer, utvecklas och träffa andra. När man träffar andra får man kunskap och erfarenhet. Jag har lärt mig mycket.

Filsan: – Jag ville lära mig hur Sverige fungerar, vem sitter på makten. Jag ville också veta hur man hittar jobb, hur jag kan nå min dröm. Det är min mentor har stöttat mig i det. Min mentor sa "gå den här linjen". Jag har fortfarande hennes bild i mobilen. Jag tittar på henne ibland som en påminnelse

om vad hon sagt.

Ayan: – Med stöd från min mentor har jag sökt jobb. Jag fick öva på en anställningsintervju. Det gick bra, jag fick komma på intervju och fick ett ja.

Hur ser ni på framtiden?

Hibaq: – Jag ser att jag kan bygga min framtid. Kanske om jag studerar vidare. Det är jag som bestämmer. Det kommer ingen bra framtid om jag bara sitter och gråter. Men om jag kämpar kan det kanske komma något. Man vet aldrig vad som kommer, men nu vill jag fortsätta, gå framåt bara.

Adam: – Jag ska börja samhällsprogrammet. Min plan är att ta gymnasieexamen först. Och sen att komma in på universitetet. Men där är jag lite osäker vad jag vill plugga; kulturgeografi eller juridik.

Ayan: – Jag vill bli socialarbetare. Men jag har inte pluggat någonting men nästa år ska jag lära mig språket.

Filsan: – Min framtid är som en bild framför mig; jag kommer att bli barnsköterska. Nu läser jag till undersköterska. Jag kan se hur jag kommer att nå den bilden. ●

Fakta om ungdomsrådet

Just nu pågår arbetet med att organisera två ungdomsråd i Sverige; ett för ungdomsprogrammet i Göteborg och ett för det i Stockholm. Syftet är att deltagarna ska få tycka till om frågor som berör dem och utveckla verksamheten. Under 2022 har arbetet framför allt handlat om att ta fram en metodik för hur råden ska arbeta och samverka med varandra.

Dessutom finns ett internationellt ungdomsråd – international youth coalition – med representanter från ett tiotal länder från hela federationen. De har bidragit till arbetet med SOS Barnbyars övergripande strategi mot 2030 och dessutom deltagit vid olika internationella forum och församlingar för att påverka ungas situation och utveckla programmen.

"Vi tar det barnsliga på allvar"

Du har kanske lagt märke till att vi börjat prata om Barnsliga Rättigheter?
Projektledare Josefin Ennerfors på SOS Barnbyar berättar varför
– och vilken koppling de har till våra program.

– Med kommunikationskonceptet vill vi påminna vuxenvärlden om barns rätt till en trygg barndom. För bara i en trygg kontext finns det plats för det barnsliga. Det betyder rätten att få gräsfläckar på knäna och rätten att skratta så att man får ont i magen. Rätten att slippa ta vuxenansvar helt enkelt. Vi tar det barnsliga på allvar, säger Josefin Ennerfors som arbetar med initiativet på SOS Barnbyar.

Hon menar att barn som lever i svår utsatthet har fullt fokus på att bara överleva.

– Det är då vi kommer in. Det kan vara att ett barn som står helt ensamt får komma till en familj där det finns en förälder, syskon och ett tryggt hem. Eller att en familj i svår fattigdom stöttas så att föräldrarna har en chans att skapa en varm och kärleksfull miljö för barn att växa och utvecklas i. Först då finns det plats för det barnsliga. Våra program ger helt enkelt utrymme till det där magiska som betyder så mycket i barns liv men som bara uppstår när barn får vara barn.

Alla Barnsliga Rättigheter är grundade i barnkonventionen och har barns perspektiv som utgångspunkt. Mer om initiativet kan du läsa på sos-barnbyar.se/barnsligarattigheter.

NYHET!

Med boken 101 Barnsliga Rättigheter får barn (och vuxna) lära sig om vikten av att bara få vara barn. Med hjälp av fina illustrationer av Mika Hyvönen och texter på barnens nivå kan ni tillsammans lära er om de Barnsliga Rättigheterna. Kika närmare och beställ (kanske som julklapp?) på vår webbplats!

Scanna QR-koden med din mobil för att se den reklamfilm som visas på TV som en del av lanseringen av konceptet nu under hösten.

BARNSLIGA RÄTTIGHETER

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Barndomen ska vara att få springa fritt. Det kan verka självklart, men för många barn långt ifrån verkligheten. Därför har vi tagit fram Barnsliga Rättigheter som ska påminna vuxenvärlden om att barn har rätt till en trygg barndom.

Tack för att du är med oss som fadder!
Tillsammans står vi upp för de Barnsliga Rättigheterna.

Ta reda på mer på sos-barnbyar.se

SOS
BARNBYAR

Torkan dödade hennes djur

Hungerkatastrofen på Afrikas horn är akut. Genom att vi finns på plats före, under och efter en katastrof har vi snabbt kunnat växla upp vårt familjestärkande program till ett humanitärt stödprojekt för att nå 300 000 människor i fyra länder på hornet.

Foto: Noor Khamis

En som drabbats hårt av katastrofen är 37-åriga Nkatiye. Hon är mamma till nio barn och bor i en av de värst drabbade områdena. Torkan har dödat alla hennes 100 getter och 31 kameler. Dessvärre är hennes situation inte unik. Enligt FN har omkring 1,5 miljoner djur dött på grund av torkan, bara i Kenya, och mer än fyra miljoner människor lider av svår hunger.

– När mina barn somnar hungriga undrar jag hur morgondagen blir. Jag får panik och ibland vet jag inte vad jag ska ta mig till, berättar Nkatiye.

Men Nkatiye är fast besluten att vara stark för sina barn. I byarna stöttar man varandra; de familjer som har mer boskap och mat än andra, delar med sig av sina tillgångar. Och tack vare

det familjestärkande programmet har hon kunnat ge mat till sina barn, vilket ger dem en stadigare grund att stå på nu när torkan eskalerat.

Men situationen är fortfarande kritisk. För att svara på katastrofen, har SOS Barnbyar satt upp ett humanitärt stödprojekt med mål att nå ytterligare 300 000 personer i Nkatiyes situation, i fyra länder på hornet. Förutom direkt stöd till familjer stöttar programmet samhället långsiktigt.

Genom att förmedla klimatanpassade odlingsmetoder, ge kunskap om hållbar hantering av vatten och livsmedel samt skapa förutsättningar för fler försörjningsmöjligheter rustas familjerna och samhället att bättre klara katastrofer i framtiden.

Så här stöttar vi familjer på Afrikas horn

- Säkrar långsiktig tillgång till rent vatten, god hygien och sanitet (WASH).
- Ger stöd i form av livsmedel och kontantbidrag.
- Upprättar säkra platser där barn ges tillfälligt skydd och erbjuder psykosocialt stöd till barn och deras familjer.
- Stärker invånarnas försörjningsmöjligheter och därmed skapar förutsättningar för samhällen att återhämta sig efter katastrofen.

Vill du bidra till vårt katastrofarbete?
Swisha din gåva till
123 320 07 14.

37-åriga Nkatiye är mamma till nio barn.

Testamentera online – utan kostnader!

Vet du att du kan skriva ditt testamente helt kostnadsfritt via Lawlys onlinetjänst på sos-barnbyar.se/testamente? Väljer du att testamentera, om så bara några procent av din kvarlåtenskap, till vårt arbete kan du göra stor skillnad för många, i generationer. Eftersom god omsorg går i arv.

6 av 10 kommuner brister i stödet till unga

En ny rapport från SOS Barnbyar visar att 6 av 10 kommuner uppger att de inte ger ett tillräckligt bra stöd till unga i samhällsvård under deras övergång till vuxenlivet. I rapporten kräver nu SOS Barnbyar att regeringen tar ett större ansvar.

– Det här är ungdomar som ofta haft det mycket tufft och flyttats runt mellan olika familjehem och HVB-hem under hela sin uppväxt. I vissa kommuner lämnas de vind för våg när de ska ta de första viktiga kliven på egen hand ut i vuxenlivet. Det är inte värdigt, säger Anna Ernestam, generalsekreterare för SOS Barnbyar.

SOS Barnbyars krav till regeringen:

- Ändra socialtjänstlagen så att det blir tydligt vilka rättigheter omhändertagna unga har, och vilka skyldigheter kommuner har, inte minst från 18 års ålder till 25 års ålder.
- Se till att unga som omhändertas får rätt till intensifierat stöd för att klara skolan. Skolstöd ska fortsätta även efter 21 år till att personen har gymnasiekompetens.
- Genomför en satsning på eftervården av samhällsplacerade unga och ingå en överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner (SKR) i syfte att nå likvärdighet i eftervården av samhällsplacerade unga i hela landet. Mer om rapporten kan du läsa på vår webbplats.

Har vi din mejladress?

Vi vill gärna kommunicera mer med våra faddrar via mejl. Det skulle kunna vara till exempel nyhetsbrev, information om fadderskap och aktuella kampanjer. Om du tror att vi saknar din mejladress skulle vi bli jätteglada om du meddelar oss den och ditt givarnummer (som du hittar på baksidan av tidningen) till givarservice@sos-barnbyar.se – så sparar vi på både portot och miljön!

SOS Barnbyar 50 år – i Sverige

Den internationella verksamheten startade så tidigt som 1949. Syftet var att ge barn som förlorat föräldrars omsorg eller riskerar att göra det, möjlighet att växa upp i en trygg och stöttande miljö. Inget barn skulle behöva växa upp ensamt.

Foto: Maja Brand

Redan under 1960-talet kunde svenskar bidra till arbetet genom huvudkontoret i Österrike. Men det var först 1972 organisationen etablerades i Sverige, vilket öppnade upp för att fler svenskar kunde engagera sig. Initialt bedrevs ett renodlat insamlingsarbete i Sverige med fokus på fadderskap och kampanjer. Genom åren har det arbetet utvecklats och i dag är SOS

Barnbyar en av de tio största insamlingsorganisationerna i landet. Dessutom driver SOS Barnbyar program i Sverige och spelar en viktig strategisk roll inom hela federationen.

Även programmen runt om i världen har förändrats. När organisationen grundades gick de ut på att ge barn ett hem

i en barnby. Idag erbjuder SOS Barnbyar en rad insatser som skräddarsys efter varje barns behov. Och det handlar mer om att stötta den biologiska familjen – för att undvika att barn ska behöva separeras från den över huvud taget – än att bygga nya barnbyar. Men grundtanken är fortfarande densamma; att inget barn ska växa upp ensamt.

SOS Barnbyars historia i Sverige

1949

Hermann Gmeiner startar SOS Barnbyar i Österrike till följd av att många barn förlorat sina föräldrar under andra världskriget.

2003

Familjestärkande program etableras internationellt.

1972

Otto Kron etablerar SOS Barnbyar i Sverige. Huvudfokus är insamling och fadderskap. Den första barnbyn som finansierats endast med stöd från svenska givare byggs i Poona, Indien.

2016

Efter flyktingströmmen 2015 börjar man titta på möjligheten att starta program i Sverige. Under hösten sätts planerna i verk.

En av våra första faddrar

I år är det 50 år sedan SOS Barnbyar drog i gång insamlingsarbetet här i Sverige. Svenskarna kunde då för första gången gå med i den rörelse som vuxit fram i efterkrigstidens Europa, som handlar om att ge fler barn ett riktigt hem. Birgitta Ydén är en av de faddrar som varit med från början.

– Jag minns att det var Mandelas hustru som ledde in mig på SOS Barnbyar. Jag läste om det redan på 1960-talet, berättar Birgitta Ydén.

Hon gillade modellen för SOS Barnbyars arbete, som på den tiden primärt handlade om att ge barn som saknade föräldrar en SOS-mamma, syskon och ett riktigt hem i en barnby.

– Det är en väldigt fin verksamhet och fadderskapen är en så bra form. Barn som är ensamma får en mamma och familj. För mig är det viktigt att de har det så bra som möjligt. Barnen är hoppet för världen och vår framtid. Oavsett om det handlar om barn i Chile, Sydafrika eller här i Sverige.

Hennes första fadderbarn har en särskild plats i hjärtat.

– Mitt första fadderbarn minns jag väl. Det var en pojke från Chile jag följde under många år. Han måste ha varit född på 1960-talet och jag följde honom från att

han var ett litet barn till övre tonåren.

När han lärde sig skriva skickade han brev.

– I breven berättade han att han spelade flöjt. Jag tycker själv att det är ett så vackert instrument så det kändes som att vi hade något gemensamt.

Allt eftersom fadderbarnet växte fick Birgitta Ydén nya fadderbarn. Brevväxlingen blev en viktig del av kontakten.

– Alla brev jag har fått till och från barnbyar och SOS-mammor har gett mig så mycket glädje. Och att vi har skickat julhälsningar till varandra under många år. Det gjorde att barnet och byn blev närvarande, berättar Birgitta Ydén.

Genom åren har hon varit både barnfadder och byfadder. Men hennes engagemang sträcker sig längre än så. Hon har även gett bort fadderskap till sina egna barnbarn.

– När mina barnbarn var i tonåren tyckte jag att jag ville ge dem en present jag tyckte var fin att ha. De har fortfarande kvar fadderbarnen och får information skickad till sig.

Birgitta Ydén, en pigg 86-åring i Halmstad, var med och lade grunden till SOS Barnbyar i Sverige och är engagerad än idag.

Faddertips!

Som barnfadder får du gärna – precis som Birgitta – skriva till ditt fadderbarn. Kanske ett födelsedagskort eller en hälsning till jul? Det kan vara bra att tänka på att alla barn är olika och att barnen inte har någon skyldighet att svara; men det kan hända att du får ett brev tillbaka. Skriv din hälsning på engelska och använd adressen du fick i välkomstbrevet på kuvertet (glöm inte att ange barnets unika ID-nummer i själva brevet). Brevet skickas då till landets nationella kontor som översätter till aktuellt språk och ser till att ditt fadderbarn får hälsningen. ♥

2017

Det första programmet öppnar i Sverige; ett ungdomsprogram i Göteborg. Det kallas då "mentorsprogram" och riktar sig till ensamkommande med eget boende hos anhöriga, så kallat e-bo-placerade ungdomar.

2021

I början av året öppnar ett familjestärkande program i Göteborg.

2020

Under senhösten öppnas även ett ungdomsprogram i Stockholm. Dessutom breddas målgruppen till att även inkludera samhällsplacerade ungdomar över lag.

Kartläggning görs för att få överblick av behoven hos föräldrarna/familjerna till ungdomarna i programmet i Göteborg och hur ett familjestärkande program skulle kunna göra mest nytta i Sverige.

Få ut mer av din elräkning

När elpriserna slår i taket – kolla om du kan sänka din elräkning hos vårt partnerföretag GodEl. Utöver schyssta villkor och prisvärd el märkt Bra Miljöval, ger GodEl all vinst till sina planetförbättrande partners. Välj SOS Barnbyar som förmånstagare och gör så att ännu fler barn får en trygg uppväxt. Läs mer på [godel.se](https://www.godel.se).

Värdering med mervärde

Vill du veta vad din bostad är värd och samtidigt bidra ännu mer till vårt arbete? Under november och december skänker Skandiamäklarna 100 kronor till SOS Barnbyar för varje genomfört kundmöte – så passa på att värdera din bostad innan året är slut!

Styrka på flaska

Stadiums vattenflaska släcker inte bara törsten på styrkepasset – den stöttar också vårt arbete för att fler barn kan bli sitt starkaste jag. Flaskan, som har fått ny design, är tillverkad i Sverige, återvinningsbar, fri från skadligt BPA och rymmer 0,6 liter. Pris 25 kronor, varav 5 kronor går till SOS Barnbyar.

Pysseltips!

Om du har en liten dino-älskare i din närhet och vill stärka ditt engagemang för barn är vårt bästa tips det här urgulliga pysselkitet från Panduro. Det innehåller gipspulver, sex dinosaurieformar i silikon, pensel, glitterlim och fem klara färger. Pris 200 kronor, varav 15 kronor går till SOS Barnbyars arbete. Passar från 5 år.

Frågor & Svar

Har du frågor kring ditt
fadderskap eller vårt arbete?
Mejla givarservice@sos-barnbyar.se
eller ring 08-545 832 04.

Vad är skillnaden mellan fadderskap och medlemskap?

Fadderskap innebär att du är med och finansierar program runt om i världen. Fadderskap gör så att fler barn som lever i utsatthet har chans att växa upp i trygghet och möjliggör att verksamhet kan bedrivas över huvud taget.

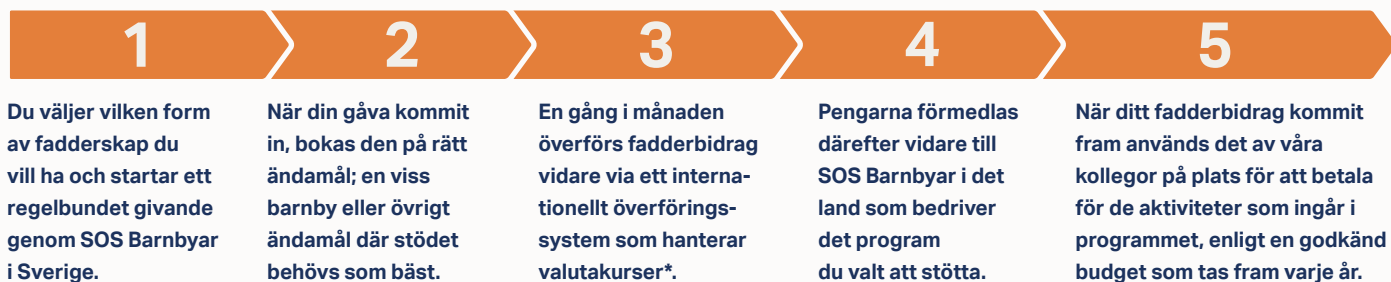
Medlemskap innebär ett tydligare ställningstagande för barns rättigheter och vårt arbete som helhet. Ju fler medlemmar vi får i SOS Barnbyar i Sverige desto starkare blir vi som organisation och fler kan vara med och påverka arbetets utveckling. Du tar uttryckligen ställning för våra principer och värderingar – och bidrar med din röst i den demokratiska processen och vårt påverkansarbete.

Båda är viktiga, men på olika sätt. Läs mer på sos-barnbyar.se.

Hur vet jag att mitt fadderbidrag går fram?

Som fadder har du säkert någon gång funderat på hur ditt stöd når barnen i vår verksamhet. Därför vill vi visa det ekonomiska flödet – steg för steg – så att du ser hur fadderbidragen når programmen och vilka kontroller som görs längs vägen.

Så här fungerar det:

Interna och externa kontroller

Kostnader för verksamheten i varje land bokförs regelbundet i ett gemensamt internationellt system för finansiell uppföljning, och bokföringen granskas regelbundet av de regionala kontoren. Årligen granskas också verksamheten i varje land av en extern oberoende revisionsbyrå för att säkerställa att redovisningen sker på ett korrekt sätt, och att uppsatta rutiner och policys för den ekonomiska hanteringen följs. Avvikelse i de årliga granskningarna följs upp varje år. Utöver denna granskning görs interna kontroller regelbundet.

* Systemet används för att minska valutakursrisker.

Roligast – enligt barnen själva!

Att få bubbla över av skratt eller känna glädjepirr ända ner i magen ingår i själva begreppet att få vara barn. Vi kallar det Barnsliga Rättigheter. Men vad tycker barn är roligt – egentligen? För att ta reda på det frågade vi experterna i ämnet, det vill säga barnen själva.

Illustrationerna kommer från boken 101 Barnsliga Rättigheter och är ritade av Mika Hyvönen.

Vad är det roligaste du har gjort idag?

Det roligaste jag gjort idag var att vakna vid fem på morgonen för att gå ut och springa, men det slutade med att vi inte gjorde nåt. Vi hade väldigt kul.

I morse spelade jag fotboll med mina kompisar i barnbyn. Jag satte två mål på fem minuter, det var grymt snyggt!

I morse när jag var med mina klasskompisar hemma hos min kompis där vi övade på en föreställning i skolan.

När jag tittade på tecknade serier på teve.

Att titta på roliga videos.

Idag vann jag två kortspel på raken.

Vad gör dig glad?

Jag gillar att rita, göra hjärtan.

Att få gå i skolan gör mig glad, att få lära mig nya saker. Det roligaste jag vet är att dansa och sjunga.

Jag känner mig alltid lycklig varje gång jag dansar zumba.

Jag blir glad av att pärla armband.

När det går bra i skolan och jag får höga betyg.

Det är massa saker jag tycker är roligt, till exempel när jag och mina kompisar drar skämt för varandra. Jag skriver ner precis allt i en dagbok.

Jag gillar att spela volleyboll på gården i barnbyn med mina kompisar och kolla videoklipp på teve.

När jag får vara med och tycka till om olika saker.